
ОБЩЕСТВЕНИ НАГЛАСИ

СЕПТЕМВРИ 2012

ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Реализация на изследването	Алфа Рисърч ООД
Период на провеждане	20-28 септември 2012г
Представителност	За пълнолетното население на страната
Обем на извадката	1021 ефективни интервюта
Метод на формиране на извадката	Квота въз основа на признаците възраст, пол, образование и тип на населеното място
Метод на набиране на информацията	Пряко стандартизирано интервю по домовете на интервюираните лица

Есенният политически сезон стартира със серия от пукнатини по доскоро монолитната фасада на ГЕРБ. Значими промени на обществените нагласи в поне пет основни за управляващото мнозинство направления, регистрира септемврийското национално представително проучване на агенция Алфа Рисърч.

- За първи път от мандата на настоящото правителство почти всеки втори българин (45%) декларира негативно отношение към дейността на кабинета. Привържениците му спадат до 18%.
- Също за първи път недоверието към премиера Борисов надхвърля доверието – 37%:32%.
- Девет от дванадесетте ключови политики на правителството се определят като неуспешни. Над 70 на сто са недоволните от икономическата, социалната, здравната и подоходната политиката. Спад е налице и в личния рейтинг на почти всички министри. Изключение прави инфраструктурната политика и министъра на регионалното развитие и благоустройството Лиляна Павлова, която бележи феноменален ръст в рейтинга си.
- Влошават се оценките за бизнес средата. Делът на хората, според които в страната се налагат такива правила за правене на бизнес, които дават шанс само на близки до властта кръгове и фирми нарастват до 67%.
- Спадът на доверието към ГЕРБ води до поредната вълна на разочарование от политиката и политиците. Намалява желанието за гласуване, нараства несигурността в избора. Свиват се твърдите ядра на всички традиционни партии. Вотът започва да се определя във все по-голяма степен от конюнктурни и извънполитически фактори.

ОБЩЕСТВЕНИ НАГЛАСИ КЪМ ПРАВИТЕЛСТВОТО, МИНИСТРИТЕ И УПРАВЛЕНСКИТЕ ПОЛИТИКИ

След едногодишен период на относителна стабилност, доверието към правителството търпи сериозна криза. Септемврийското проучване регистрира както спад в твърдите му привърженици (от 22% на 18%), така и рязко покачване на недоволството от водената политика. 12% ръст в негативните нагласи към настоящия кабинет само за едно тримесечие, Алфа Рисърч не е регистрирала до този момент.

От встъпването му в длъжност като премиер до сега, определящите се като симпатизанти на Б. Борисов падат два пъти (от 60 на 32 на сто). През септември министър-председателят събира повече критици, отколкото поддръжници (37%:32%). Най-силна е загубата на доверие в областните градове и селата, сред пенсионерите и земеделските стопани. В по-малък мащаб критичните настроения започват да доминират също така и сред държавната администрация, свободните професии, малкия и среден бизнес.

От всички политики на кабинета само инфраструктурната печели симпатиите на мнозинството от българите (60%). От своя страна, Лиляна Павлова е единственият министър, еднозначно определен от общественото мнение като успешен. От януари до септември тя трупа всяко тримесечие по десет процента ръст в одобрението си и в момента е най-харесваният политик на ГЕРБ в изпълнителната и законодателната власт. Николай Младенов (6.9%) и Томислав Дончев (5.8%) са другите двама министри, които имат позначим позитивен баланс в оценките за дейността си, макар и на по-ниски нива.

ОБЩЕСТВЕНИ НАГЛАСИ КЪМ ПРАВИТЕЛСТВОТО, МИНИСТРИТЕ И УПРАВЛЕНСКИТЕ ПОЛИТИКИ

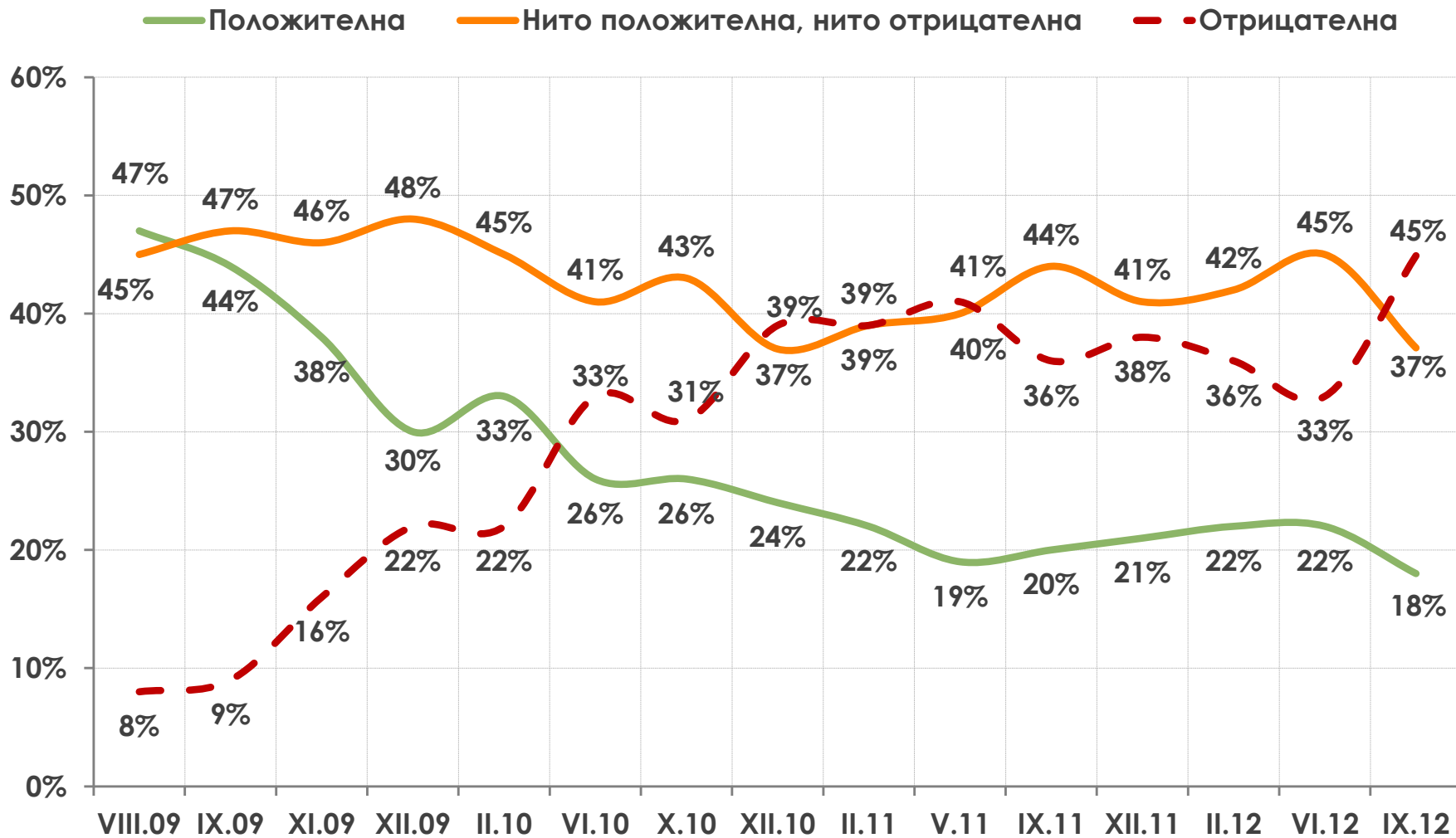

Най-значим е спадът в личния рейтинг и съответно, най-високо е неодобрението към министрите, чиито ресори засягат пряко преобладаващата част от българските граждани – Симеон Дянков (спад 14%), Десислава Атанасова (спад 10%), Цветан Цветанов (спад 7%), Тотю Младенов (спад 5%). За гражданите критичният фокус в дейността на кабинета е политиката по доходите, която 86% определят като неуспешна. Респективно, Симеон Дянков и Тотю Младенов са министрите, които събират най-много слаби оценки. Десислава Атанасова и здравната политика е следващата „двойка“, при която е налице висока степен на съвпадение между негативна оценка за водената политика и недоверие към ресорния министър.

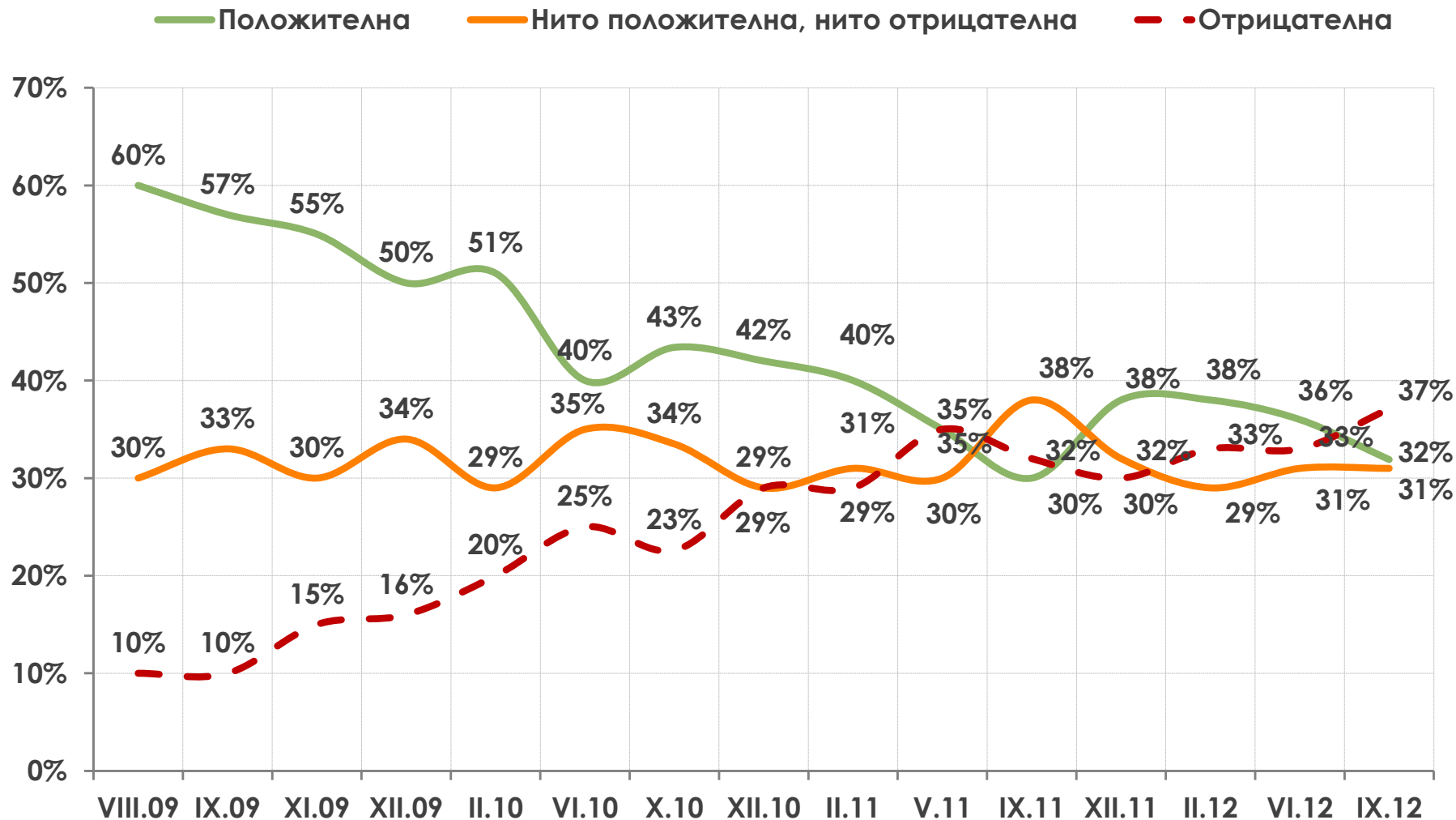
Икономическата, селскостопанската и образователната политика са следващите три, от които българските граждани са най-недоволни. Министрите Мирослав Найденов, Делян Добрев и Сергей Игнатов успяват обаче да запазят по-добри лични позиции в обществените нагласи в сравнение с оценката за техните сектори и водените политики.

Интересен е и развоят в отношението към една от ключовите фигури в правителството – вицепремиера Цветан Цветанов. За последните няколко месеца, през които беше извършен атентатът в Бургас, ескалира напрежението между вътрешния министър и представители на съдебната система, а полицаите започнаха протестни действия, негативните оценки персонално за Цветан Цветанов нарастват по-силно, отколкото тези за сектора сигурност и вътрешен ред. По всяка вероятност с приближаването на изборите отношението към вицепремиера ще отразява във все по-голяма степен оценката на гражданите за личните му партийни и политически позиции, отколкото за сектора, който той пряко ръководи.

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРАВИТЕЛСТВОТО

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТА НА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ БОЙКО БОРИСОВ

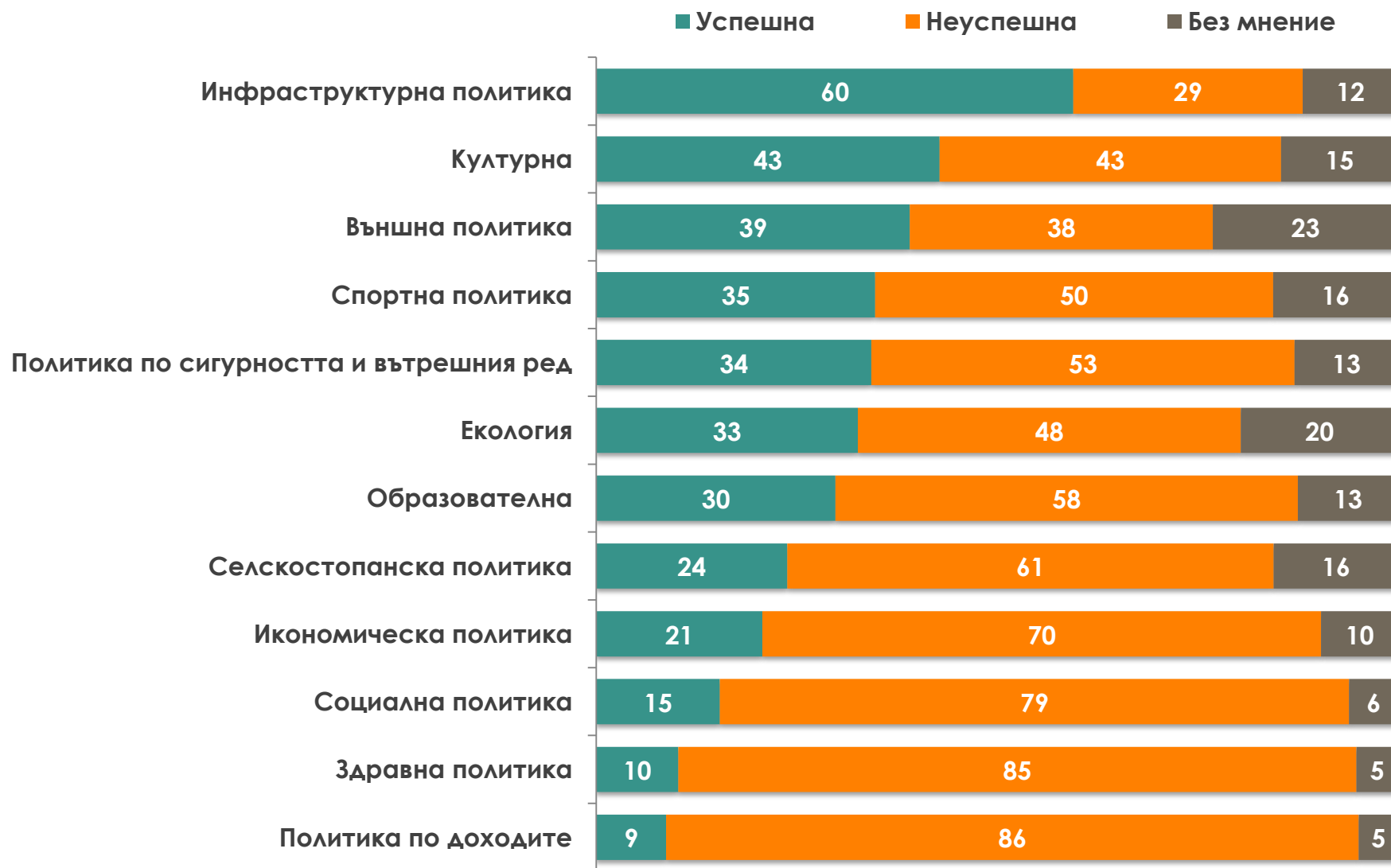

ИНДЕКС ЗА ДЕЙНОСТТА НА МИНИСТРИТЕ*

	VI.12	IX.12		■ Неуспешни	■ Успешни
Лиляна Павлова	(19.6)	(31.1) ↑		2.6	33.7
Николай Младенов	(9.4)	(6.9) ↓		7.1	14.0
Томислав Дончев	(1.4)	(5.8) ↑		3.9	9.7
Мирослав Найденов	(3.1)	(3.7)		12.7	16.4
Делян Добрев	(-1.8)	(2.3) ↑		7.1	9.4
Свилен Нейков	(2.1)	(1.7)		5.9	7.6
Аню Ангелов	(2.1)	(1.0)		8.2	9.2
Вежди Рашидов	(2.9)	(0.8) ↓		11.1	11.9
Сергей Игнатов	(2.4)	(-0.5) ↓		9.0	8.5
Нона Караджова	(-11.7)	(-5.0) ↑		10.0	5.0
Ивайло Московски	(-4.4)	(-6.3)		9.8	3.5
Диана Ковачева	(-3.5)	(-7.1) ↓		9.8	2.7
Цветан Цветанов	(2.8)	(-9.2) ↓		26.2	17.0
Десислава Атанасова	(-9.3)	(-19.2) ↓		25.0	5.8
Симеон Дянков	(-11.9)	(-25.9) ↓		35.0	9.1
Тотю Младенов	(-21.4)	(-26.3) ↓		31.8	5.5

Индексът за дейността на министрите се получава като разлика между дела на хората, които са ги определили като успешни и неуспешни. (В скобите са посочени сравнителните индекси за Юни и Септември).

КАК ОЦЕНЯВАТЕ ВОДЕНАТА ОТ ПРАВИТЕЛСТВОТО ПОЛИТИКА В СЛЕДНИТЕ ОБЛАСТИ:

**УПРАВЛЕНИЕТО И АКТУАЛНИТЕ
ПРОБЛЕМИ –
ОТНОШЕНИЕ КЪМ АЕЦ „БЕЛЕНЕ“,
ЕВРОФОНДОВЕТЕ, БИЗНЕС КЛИМАТА**

УПРАВЛЕНИЕТО И АКТУАЛНИТЕ ПРОБЛЕМИ – ОТНОШЕНИЕ КЪМ АЕЦ „БЕЛЕНЕ“, ЕВРОФОНДОВЕТЕ, БИЗНЕС КЛИМАТА

Успоредно с негативните оценки за основни управленски политики, нараства и критичното за всяко българско правителство от последните петнадесет години усещане за политическо покровителство, корупция и влошаване на бизнес средата. 28% от пълнолетните българи смятат, че правилата в България дават шанс на всеки, който работи добре, да се развива. Наблюденията на 67% обаче сочат, че в икономиката успяват само близки до властта кръгове и фирми – мнение, което се споделя не само от бизнеса и заетите в частния сектор, но и от 63% от държавната администрация, която е най-запозната със задкулисието в разпределянето на европейски и бюджетни средства.

Корупция (42%) и непрофесионализъм на хората на ръководни постове (40%) са двата фактора, които анкетираният определят като основни за неуспехите на правителството в отделните сектори на икономиката. Тежестта, която общественото мнение им придава, произтича от факта, че тук е налице най-голямото разминаване спрямо заявката, с която ГЕРБ дойде на власт - да затвори разтворените преди него многобройни политически чадъри. Година преди парламентарните избори за мнозинството от българите управляващите не изглеждат по-зле от предшествениците си, но са все по-малко убедителни в желанието си да се покажат като различна, некорупционна политическа сила. Честата промяна в позициите по основни проблеми, както и скандалите около фигури във високите управленски ешелони ерозират доверието в професионализма и порядъчността, които бяха поели ангажимент да наложат.

УПРАВЛЕНИЕТО И АКТУАЛНИТЕ ПРОБЛЕМИ – ОТНОШЕНИЕ КЪМ АЕЦ „БЕЛЕНЕ“, ЕВРОФОНДОВЕТЕ, БИЗНЕС КЛИМАТА

Един на всеки десет българи смята, че България се справя успешно с усвояването на еврофондовете. Всеки трети е на обратното мнение. Мнозинството заема междинна, неутрална позиция, като тук преобладават по-младите възрастови групи от големите градове, симпатизанти на ГЕРБ.

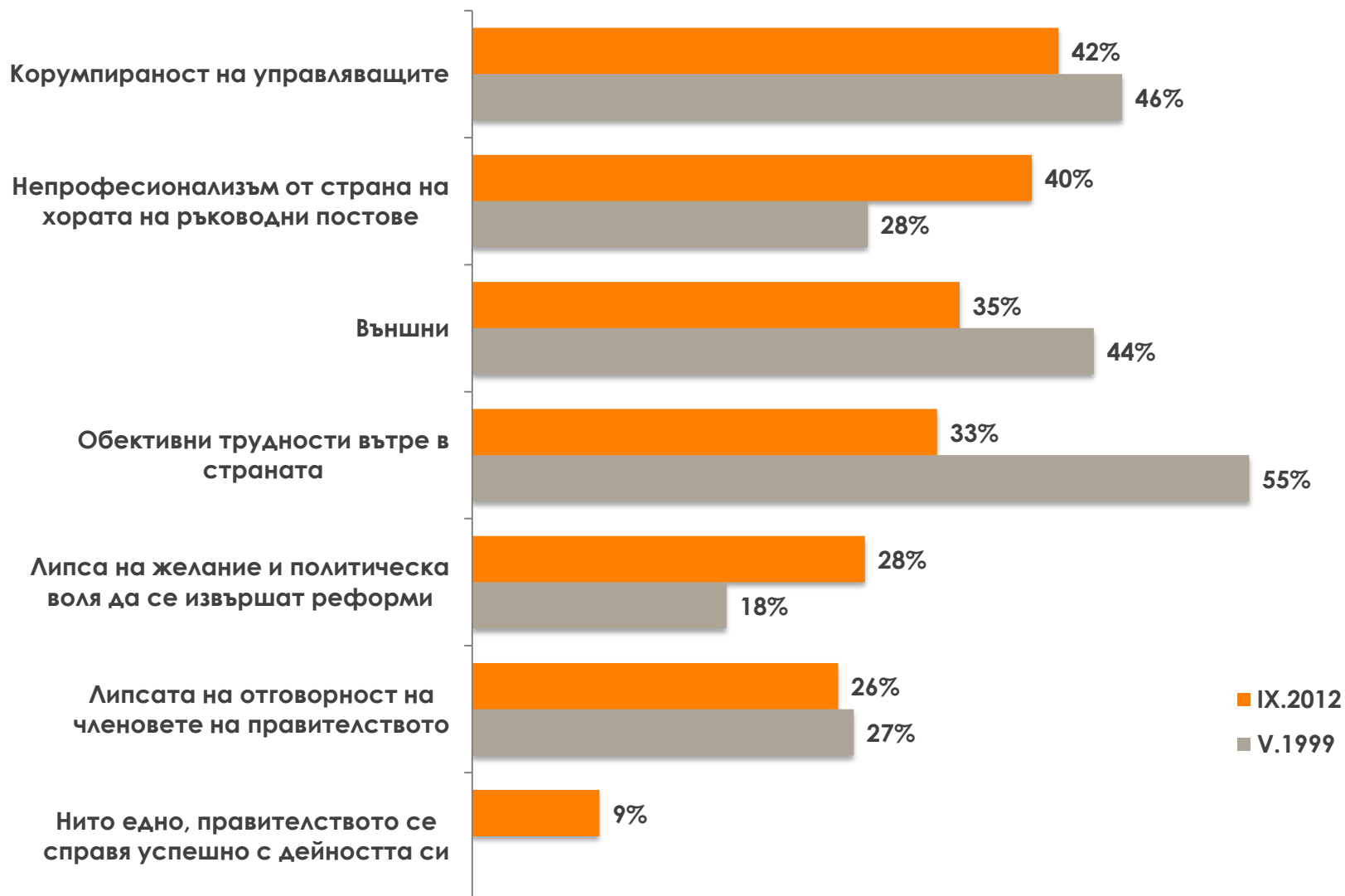
Съвсем не неутрално обаче е отношението към приемането на еврото. След сътресенията в южната ни съседка и цялостните проблеми в еврозоната, скептиците към въвеждането на единната европейска валута в България се увеличават. Едва 11% смятат че е необходимо скорошното му въвеждане, 37% се изказват за неопределеното по-далечно бъдеще, а 52% са на мнение, че България не трябва да се ангажира с него.

За период от три години привържениците на АЕЦ „Белене“ спадат с една четвърт – от 77% на 52%. Категорични поддръжници на новия ядрен проект остават главно симпатизантите на БСП, националистическите партии и в по-малка степен – тези на ДПС. Най-противоречиво е отношението сред електората на управляващите. Замразяването на проекта преди няколко месеца заради невъзможност на държавата да го финансира срещна подкрепа сред симпатизантите на ГЕРБ и катализира позицията им против централата. Ходът с новия инвеститор обаче за пореден път разколеба част от тези хора и сега отношението им е силно поляризирано.

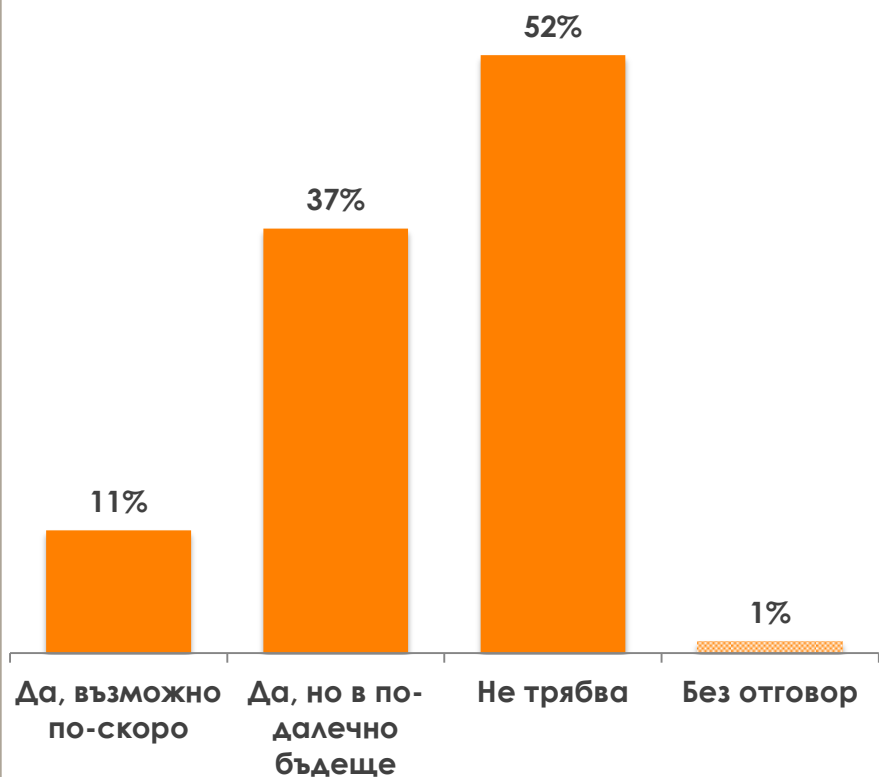
КОЕ ОТ СЛЕДНИТЕ ТВЪРДЕНИЯ ЗА СРЕДАТА ЗА БИЗНЕС В БЪЛГАРИЯ СПОДЕЛЯТЕ?

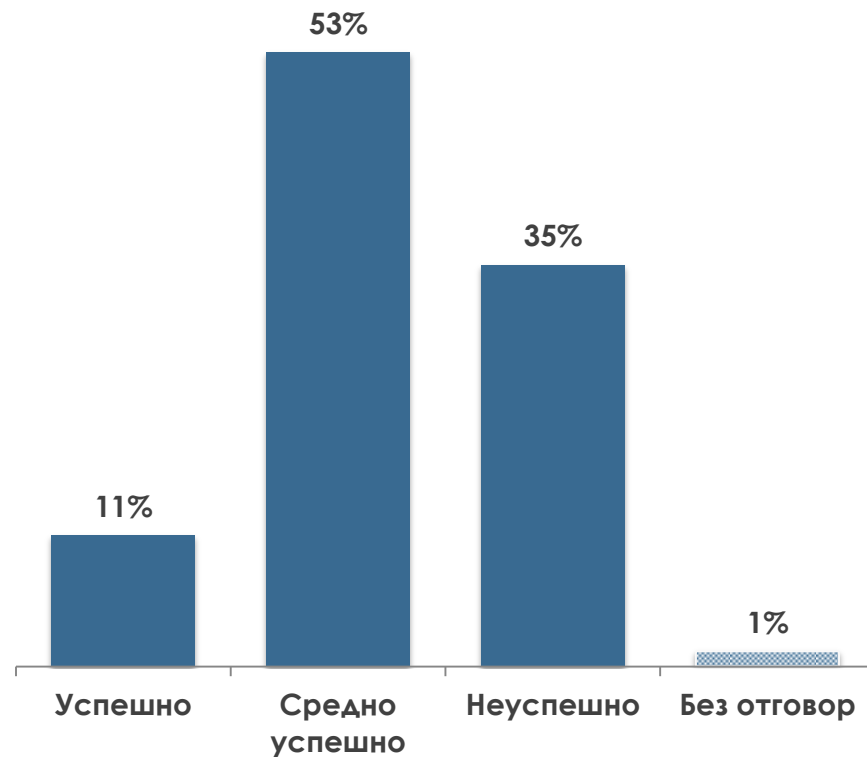
КАКВИ СПОРЕД ВАС СА ОСНОВНИТЕ ПРИЧИНИ ПРАВИТЕЛСТВОТО ДА НЕ СЕ СПРАВЯ УСПЕШНО В ОПРЕДЕЛЕНИ НАПРАВЛЕНИЯ ИЛИ В ДЕЙНОСТТА СИ КАТО ЦЯЛО?

Трябва ли според вас България да приеме еврото?

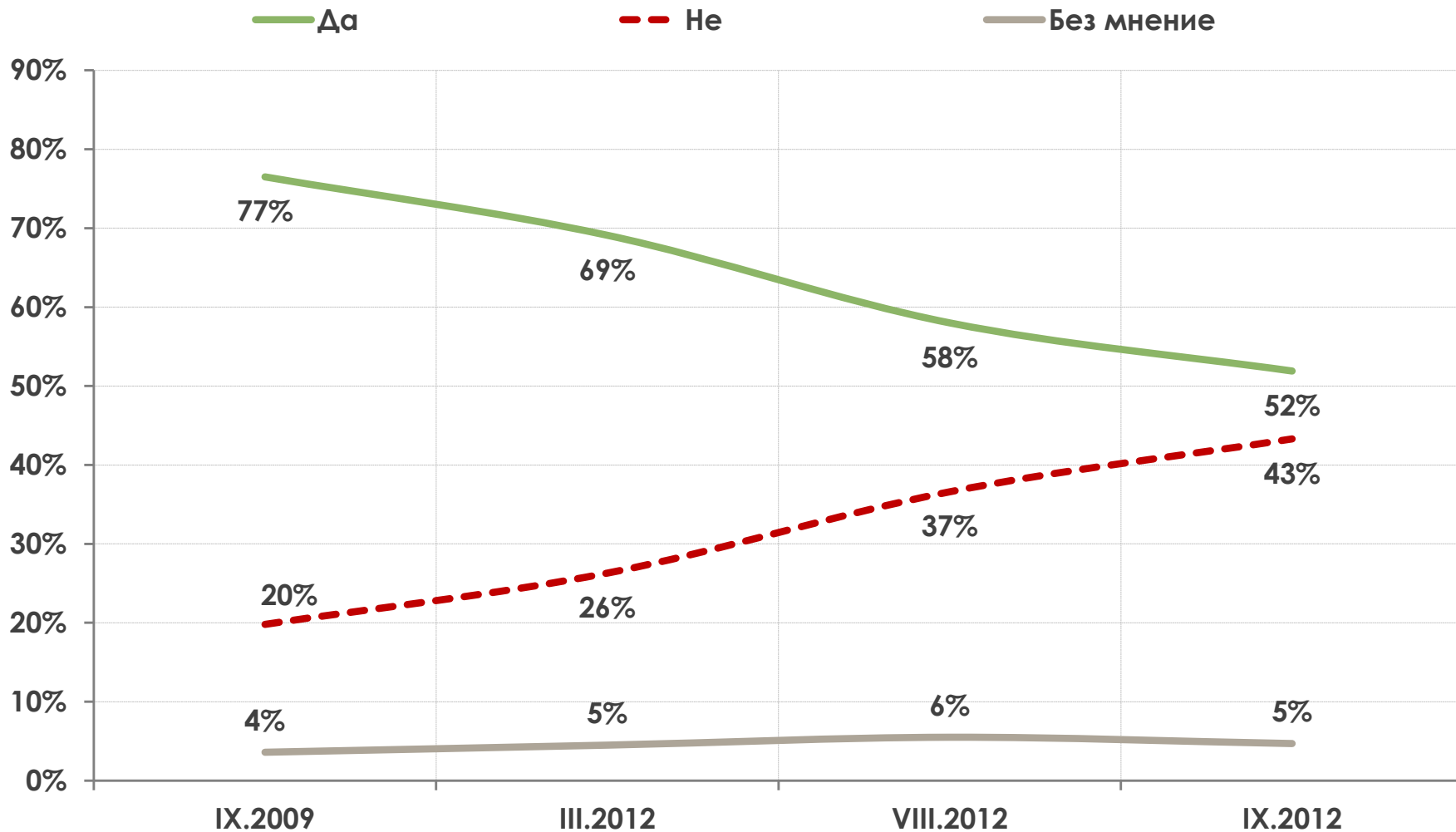

Как според вас се справя България с усвояването на еврофондовете?

СПОРЕД ВАС ТРЯБВА ЛИ ДА СЕ РЕАЛИЗИРА АЕЦ "БЕЛЕНЕ"?

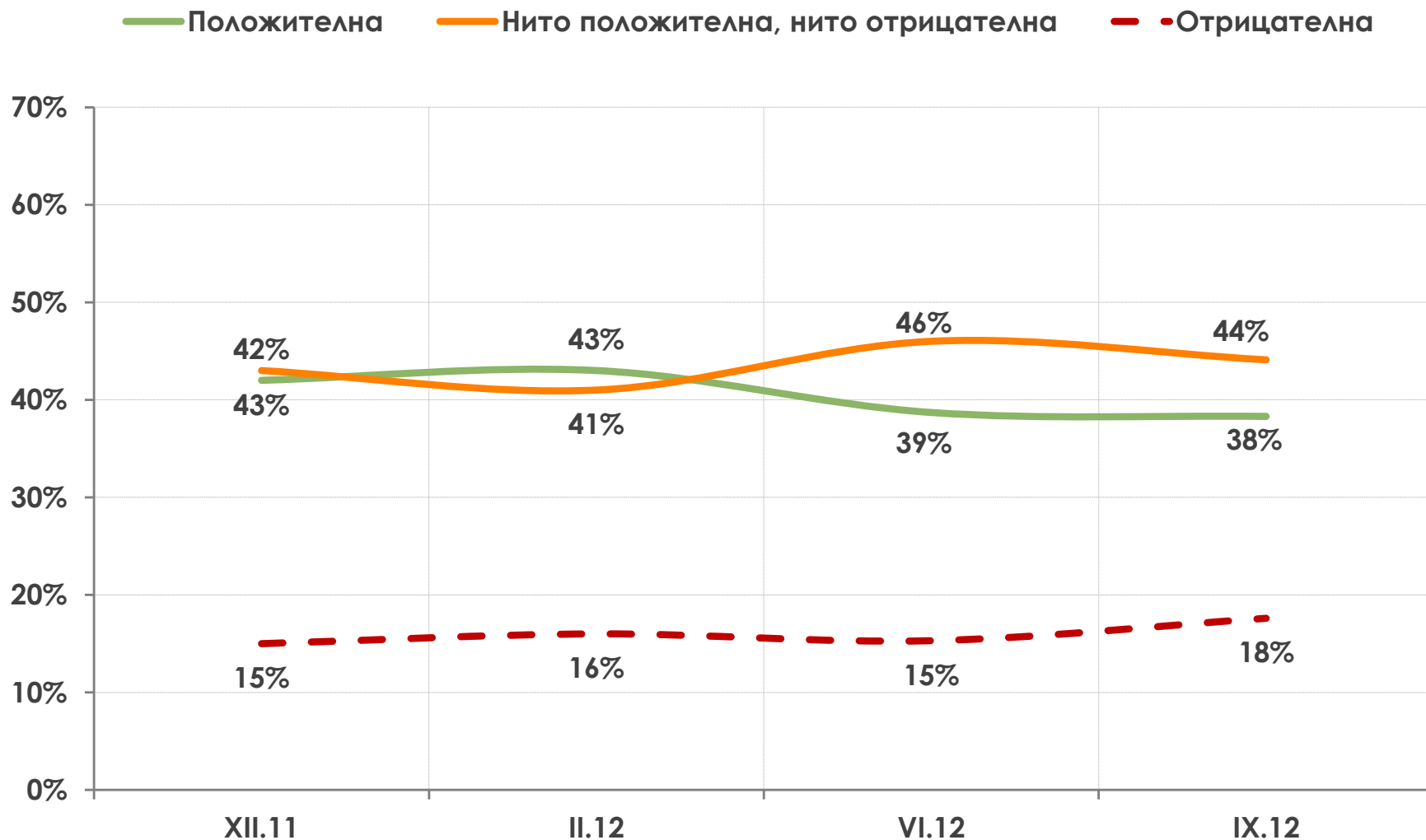

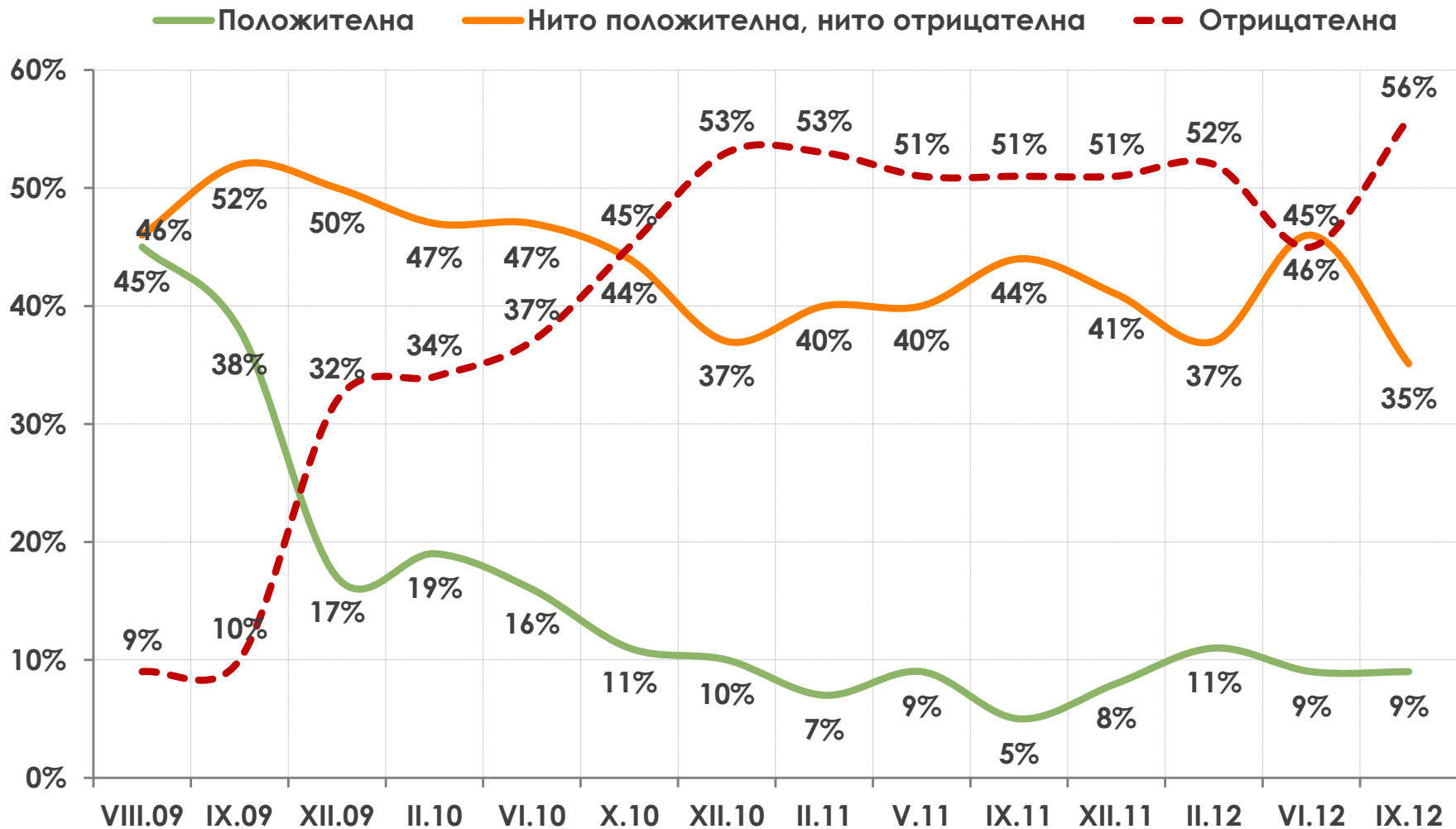
ДОВЕРИЕ В ИНСТИТУЦИИТЕ

Основните държавни институции също запазват негативния си образ в общественото мнение. Парламентът не съумява да компенсира нарастващата неудовлетвореност от правителството и остава най-критикуваната институция. Одобрението за дейността му се запазва на минималните 9%. Както и при кабинета, новото е в силният ръст на отрицателните оценки – от 45% до 56%. Изключение от общата тенденция прави президентът Росен Плевнелиев, при който положителните оценки доминират значително над отрицателните (38% срещу 18%).

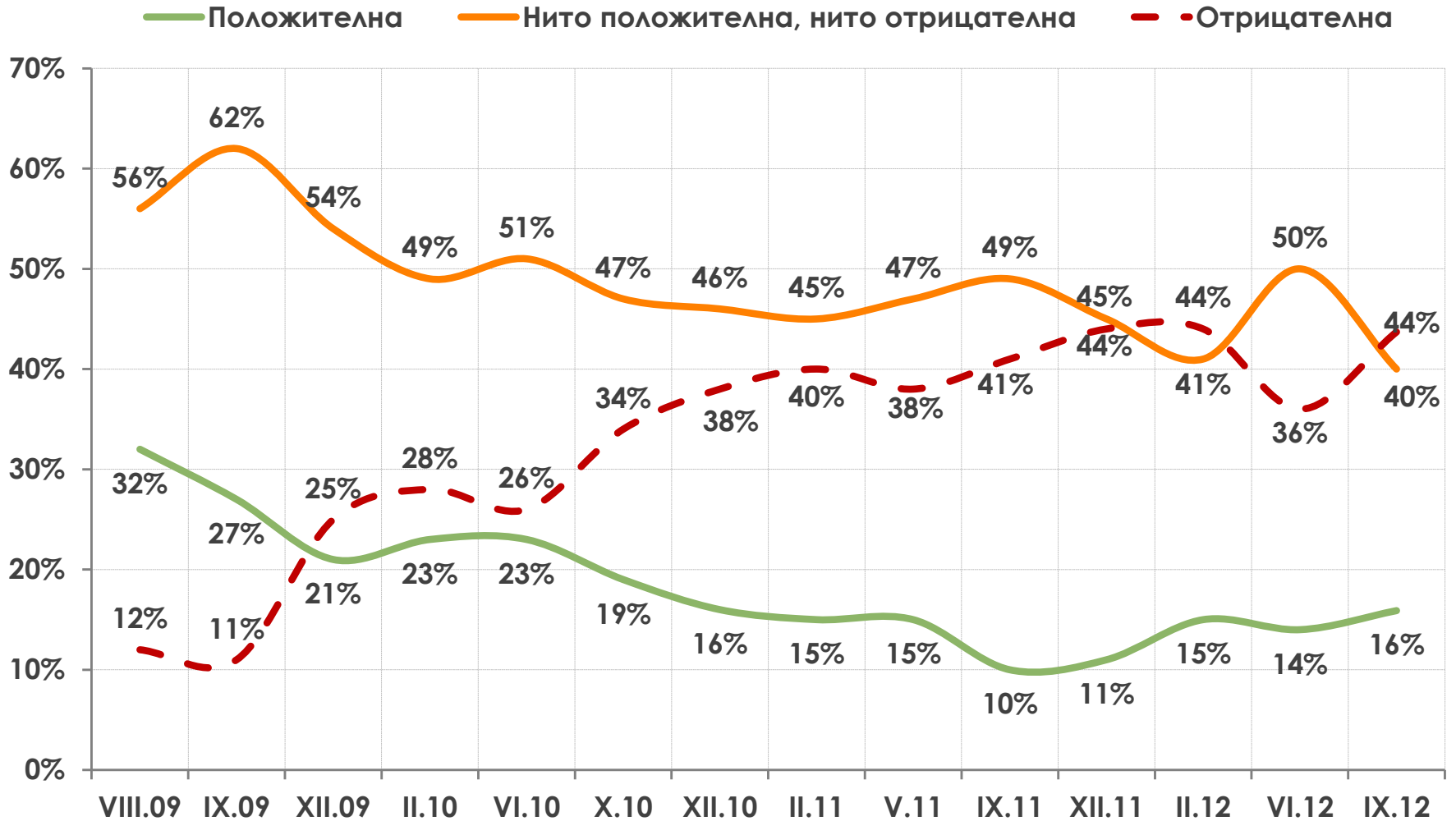
ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРЕЗИДЕНТА РОСЕН ПЛЕВНЕЛИЕВ

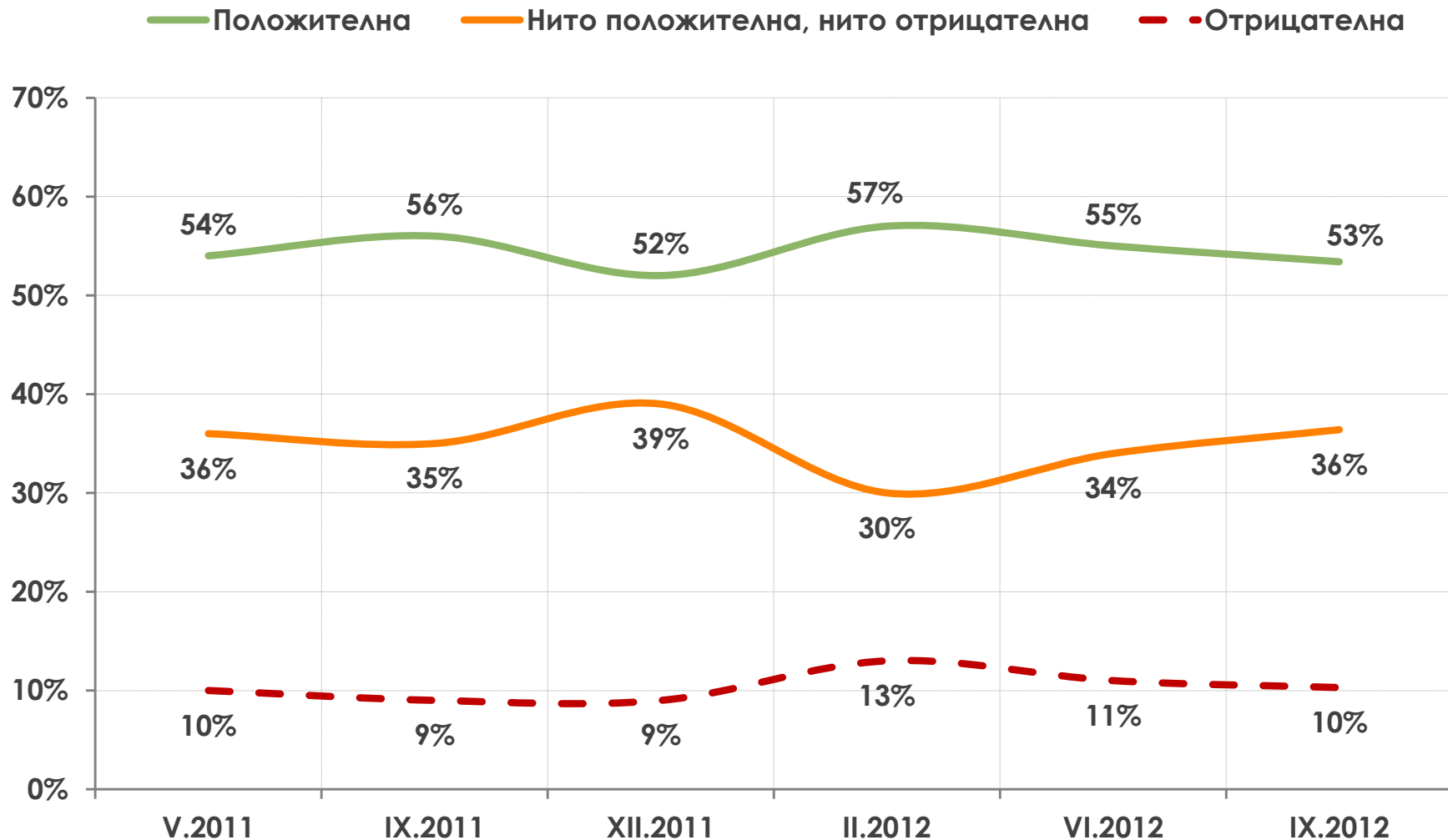
ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПАРЛАМЕНТА

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ПАРЛАМЕНТА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕВРОКОМИСАР – КРИСТАЛИНА ГЕОРГИЕВА

ЕЛЕКТОРАЛНИ НАГЛАСИ И ДОВЕРИЕ В ПОЛИТИЧЕСКИ ЛИДЕРИ

ЕЛЕКТОРАЛНИ НАГЛАСИ И ДОВЕРИЕ В ПОЛИТИЧЕСКИ ЛИДЕРИ

Разочарованието от политиците и политиката, което съпровожда спада на доверието в ГЕРБ, води до три основни последствия в електорален план:

- Намаляващо желание за участие в изборите - почти всеки втори българин се съмнява, че въобще би гласувал на следващите парламентарен вот.
- Свиване на твърдите партийни симпатизанти и нарастваща несигурност на сегашните електорални предпочитания – едва една трета от избирателите са убедени, че ще гласуват за партията, която в момента избират.
- Фрагментиране на протестния вот между много на брой малки партии, част от които биха могли да прескочат 4%-та бариера, само при по-ниска избирателна активност.

За последните три месеца подкрепата за ГЕРБ спада от 22.3% до 21.4%. В селските райони управляващите отстъпват позиции на БСП и ДПС. В редица областни градове нараства конкуренцията на социалистите и „Движение България на гражданите“. В резултат, само в столицата ГЕРБ успява да удържи съществено предимство пред опонентите си. По-сериозният проблем пред управляващите е свиването на ядрото им от твърди симпатизанти, сигурни в своя вот за ГЕРБ. То се колебае около 950 000 души.

ЕЛЕКТОРАЛНИ НАГЛАСИ И ДОВЕРИЕ В ПОЛИТИЧЕСКИ ЛИДЕРИ

Основната опозиционна сила БСП също търпи загуби от нарастващото разочарование сред българските избиратели. Нейната подкрепа спада от 18.4% през юни до 16.1% през септември. Твърдият потенциал на социалистите се затваря в рамките на най-последователните им около 700 000 симпатизанти – възрастни, пенсионери, жители на малките населени места, хора с по-ниски доходи. Към момента на провеждане на проучването очакваният избор на Сергей Станишев за лидер на ПЕС не беше променил съществено общото доверие към него (20%), но е повлиял положително върху по-силната консолидация на твърдите леви симпатизанти.

„Движение България на гражданите“ и лидерът му Меглена Кунева бележат лек ръст в подкрепата: от 5.5% до 6.4% за партията и от 27% до 29% за Меглена Кунева. Техните привърженици обаче са едни от най-несигурните във вота си. Така, въпреки декларираният ръст в подкрепата за партията, твърдото ѝ ядро не надхвърля 170 000 души. Мобилизирането на потенциала от гласоподаватели отвъд този праг е едно от основните предизвикателства пред новата формация.

ДПС запазва своите традиционни 5% в неизборна обстановка. В същите граници е и одобрението за Ахмед Доган.

ЕЛЕКТОРАЛНИ НАГЛАСИ И ДОВЕРИЕ В ПОЛИТИЧЕСКИ ЛИДЕРИ

Свиването на подкрепата за основните партии близо до техните твърди ядра освобождава електорални ниши, които подхранват роенето и въображението на нови политически формации. Всяка от тях разчита на съществуващи латентни нагласи в българското общество, но поради разпада на редица партии, битката за избиратели се прехвърля вътре в рамките на самите ниши. Отделна партия или партии и в трите ниши имат шанс да прескочат 4%-та бариера при очертаващата се по-ниска избирателна активност, ако се позиционират като основен субект в тях.

„Синият вот“ - при представянето във формат „Синя коалиция“ през 2009г. близо 286 000 избиратели се идентифицират с т.нар. традиционна десница. В последствие тя губи част от потенциала си в посока ГЕРБ, „Движение България на гражданите“ или нерешилите. Към момента ядрото от сини избиратели е свито до около 200 000, за които спорят двете крила на СДС и ДСБ. След раздялата всяка от двете партии консолидира твърдите си привърженици, но самостоятелно достигат по-ниско равнище на подкрепа, отколкото в коалиция: СДС – 2%, а ДСБ – 1.3% от всички избиратели. Доверието в лидера на ДСБ Иван Костов е 6%, а новият председател на СДС Емил Кабаиванов получава одобрение от 5 на сто.

„Националистическо-патриотичният вот“ постига около 400 000 гласа в най-добрите си изборни години, което успоредно с наличието на компактна регионална база и медийно покритие, прави тази ниша привлекателна за изключително голям брой нови формирания. Към днешна дата потенциалът му е свит почти наполовина (до около 220 000 гласа), главни претенденти, за които са Атака (1.4%), ВМРО (1%), ГОРД (0.7%), партията на Валери Симеонов НФСБ (0.5%). В условия на криза този вот може динамично да нараства, така че да привлича и част от протестния вот.

ЕЛЕКТОРАЛНИ НАГЛАСИ И ДОВЕРИЕ В ПОЛИТИЧЕСКИ ЛИДЕРИ

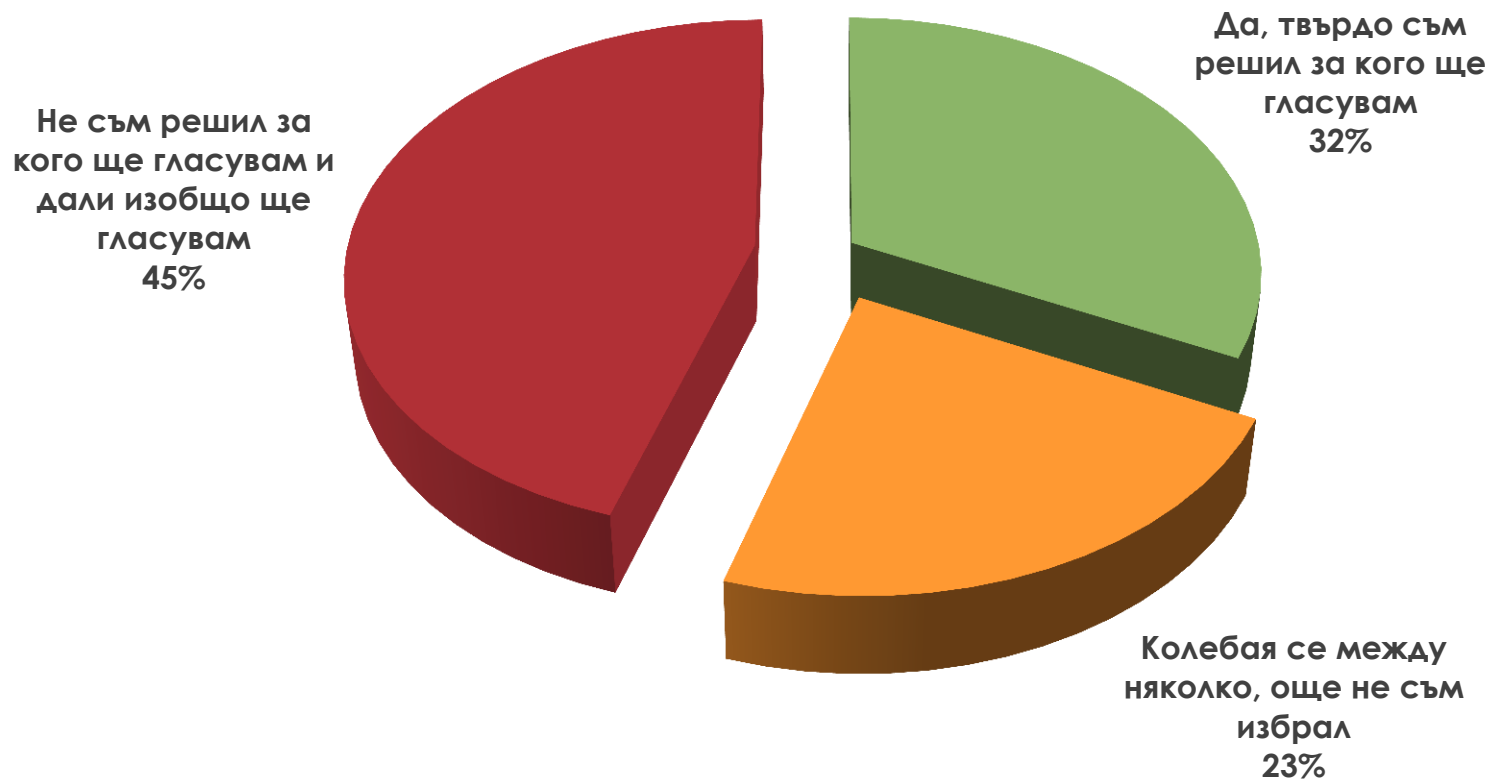
Специфична за България атрактивна ниша, която беше изпробвана и наложена като модел в редица местни, но и национални избори е тази на **„корпоративния вот“**. На последните парламентарни избори той достига до над 300 000 гласа. Особеното при него е способността му да мобилизира и активира вота на местни или професионални общности, което може да бъде скрит коз в хода на кампанията. Регистрираният в момента потенциал от около 150 000 гласа, е базата, на която ще стъпи. Електорално различимите партии, които се впускат за гласовете в тази ниша са ЛИДЕР (0.9%), РЗС (0.7%), Либералният алианс на Марешки (0.4%).

На фона на общото разочарование от партии, управление и политика, възможността за ситуативна, прагматична мобилизация на избирателите има големи шансове да се превърне в ключов фактор за изхода от парламентарните избори. Обикновено подемот на големите партии и ръстът на избирателната активност потапят малките. Политическият развой в страната не очертава обаче нито вълна в подкрепа на управляващите, нито срещу тях. Усещането за електорална безизходица, намиращо израз в споделяната от мнозинството български граждани теза „правителството не работи добре, но не виждам негова алтернатива“ е благоприятна почва за конюнктурен и манипулируем вот, а резултатите от него – предпоставка за коалиционни комбинации, отклоняващи се от нормалната политическа логика.

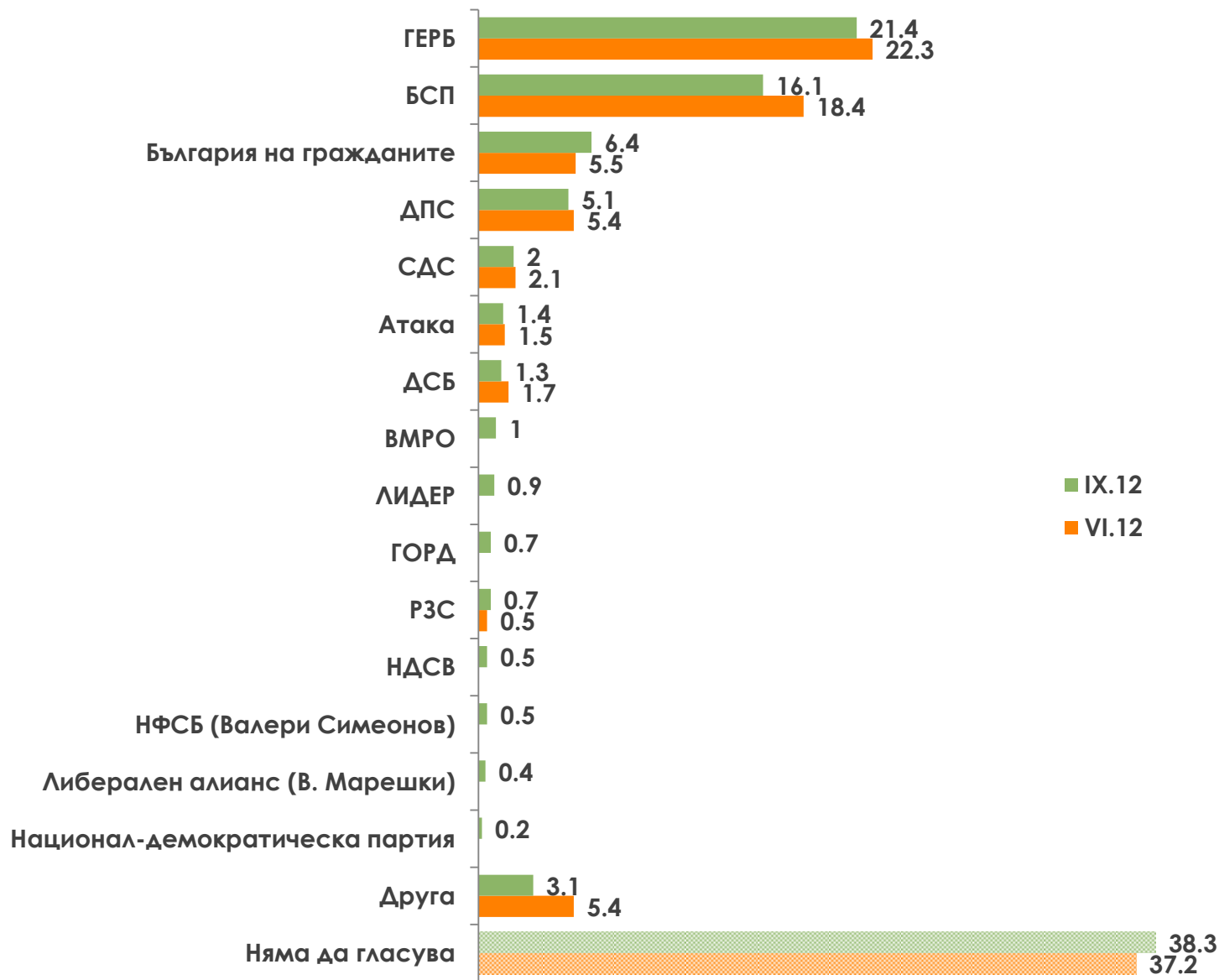
ДОВЕРИЕ В ПОЛИТИЦИ

	II.11	V.11	IX.11	XII.11	II.12	VI.12	IX.12
Бойко Борисов	40%	35%	30%	38%	38%	36%	32%
Меглена Кунева	-	-	-	24%	26%	27%	29%
Сергей Станишев	15%	16%	16%	17%	20%	19%	20%
Иван Костов	9%	7%	6%	4%	6%	5%	6%
Ахмед Доган	4%	4%	5%	4%	5%	4%	5%
Волен Сидеров	10%	6%	6%	3%	4%	4%	5%
Емил Кабаиванов	-	-	-	-	-	-	5%
Яне Янев	8%	4%	5%	4%	4%	4%	5%

ИЗБРАЛИ ЛИ СТЕ ВЕЧЕ ЗА КОЯ ПОЛИТИЧЕСКА СИЛА ЩЕ ГЛАСУВАТЕ НА ПАРЛАМЕНТАРНИТЕ ИЗБОРИ 2013г.?

ЕЛЕКТОРАЛНИ НАГЛАСИ ЗА ПАРЛАМЕНТАРЕН ВОТ

КОЕ ОТ СЛЕДНИТЕ ТВЪРДЕНИЯ Е ПО-БЛИЗО ДО ВАШЕТО?

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО!

За контакти:
Алфа Рисърч
ул. Искър 54
София

Tel.: +359 2 9836056
Fax: +359 2 9836067

E-mail: headoffice@alpharesearch.bg
www.alpharesearch.bg